

ВИКОРИСТАННЯ ПАРЦІАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Марія ГРИЦАК,

*І курс ОР магістр, педагогічний факультет
Прикарпатський національний університет*

імені Василя Стефаника

*науковий керівник – Недільський С. А.,
кандидат педагогічних наук, доцент*

На формування особистості дитини, підготовку її до входження в соціум орієнтує Базовий компонент дошкільної освіти, який скеровує педагогів на комплексний підхід в освіті дітей дошкільного віку, а також на забезпечення безперервності між дошкільною та початковою ланками, інтеграцію родинного та суспільного виховання. Головними завданнями закладів дошкільної освіти є виховання здорової та компетентної особистості, забезпечення якісної освіти [1]. Проблема використання парціальних освітніх програм досліджується такими вченими, як Т. О. Піроженко, О. Ю. Хартман, К.В. Палієнко, М.В. Павленко.

Сутність освітнього процесу в закладах дошкільної освіти, визначає Базовий компонент (стандарт) дошкільної освіти [1], який відображає поєднання сучасної світової тенденції (компетентнісний підхід) та збереження національних традицій родинного та суспільного виховання дитини в Україні. Діяльність педагогів в ЗДО, яка спрямована на розвиток, навчання та виховання дітей дошкільного віку, здійснюється відповідно до освітніх програм, що рекомендуються Міністерством освіти і науки України. В закладах дошкільної освіти широко використовуються комплексні освітні програми: «Соняшник», «Впевнений старт», «Українське дошкілля», «Я у світі». Базовим компонентом дошкільної освіти в ЗДО передбачена можливість організації освітнього процесу з використанням парціальних освітніх програм, зокрема, «Вчимося жити разом», Україна – моя Батьківщина», «Скарбниця моралі», «Про себе треба знати, про себе треба дбати», «Лего-конструювання». Наприклад, в роботі ЗДО(ясел-садка) «Журавлик» м. Калуш (Калуський район) здійснено акцент на розвиток соціальних навичок ефективної взаємодії дітей за допомогою використання парціальної освітньої програми «Вчимося жити разом» [3].

Відповідно до даної програми, було виокремлено такі критерії оцінки компетентності соціальної взаємодії дитини:

- високий рівень – дитина життєрадісна, активна, спілкується з власної ініціативи, може розповісти про себе людям, котрим довіряє. Розуміє та дотримується простих правил етикету спілкування з іншими;
- середній – дитина переважно життєрадісна і товариська, уважно ставиться до оцінок дорослих та прагне до поведінки позитивних форм. При спілкуванні з ровесниками може виявляти вміння розуміти їх мотиви;

- низький – дитина виявляє нестійку поведінку в спілкуванні з іншими, часто наявні негативні прояви, примхи у вигляді зайвої нерішучості в спілкуванні, труднощі в налагодженні контактів або навпаки.

Запропонована парціальна освітня програма відображає накопичений досвід українського дошкільця щодо розв'язання проблем соціально-морального, комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. На основі попереднього аналізу та досвіду роботи з парціальною освітньою програмою в ЗДО(ясла-садок) «Журавлик» було виділено чотири змістові освітні напрями. Кожен з напрямів може бути реалізований послідовно чи одночасно.

Перший з них – «Простір, дружній до дитини», його мета організувати середовище, котре буде поліпшувати розвиток довіри та почуття безпеки в дитини.

Другий змістовий напрям – «Я та інші люди», мета якого використовувати форми навчально-виховної роботи фахівців ЗДО для збагачення та розширення знань етичного спрямування. В «Я-образі» дитина знає своє ім'я, прізвище та вік; усвідомлює деякі особливості свого організму та фізичний стан, бажання, настрої; вміє ідентифікувати свої дії з діями інших людей. В «образі іншої людини» дитина вміє відрізняти вік інших людей, їх особливості; уміє розрізняти людей за статтю, віком, професією. Обговорює події минулого і майбутнього в житті своїх рідних.

Третій напрям «У злагоді та radoцax творимо добрі справи», мета якого організувати самодіяльні форми взаємодії дорослих із дітьми. Напрямок орієнтується на збагачення досвіду спілкування з різними групами людей. Передбачає впровадження спільних із батьками, педагогами творчих видів діяльності з дітьми. Наприклад, «День відкритих дверей» або «Батьківський день», що налічують вікторини, конкурси, свята, розваги, екскурсії, створення історій, казок тощо.

Ще один змістовий напрям – «Ми поруч із тобою», має на меті забезпечити індивідуальну психологічну роботу спеціалістів з дітьми, що потребують супроводу та підтримки особистісного розвитку, мають прояви поведінкових розладів, страхів, агресії.

Основа методики формувального експерименту – принцип використання дослідницької діяльності, котрий орієнтований на розвиток особистості дітей, уміння порівнювати, узагальнювати власні спостереження, вдосконалювати мовлення й мислення, творчі здібності дітей дошкільного віку та емоційну культуру.

Результатами впровадження освітньої програми стали наступні важливі напрями у формуванні якостей дитини:

- емоційно-ціннісне ставлення до себе та світу, зацікавлення в отриманні нової інформації та різного виду діяльності, які пов'язані з іншими людьми;
- позитивна картина уявлень про себе і зовнішній світ, навички аналізувати моральні поняття (наприклад, «злість», «терпеливість», «приятельство», «щирість» та ін.).

- потреба й прагнення до активної діяльності з іншою людиною, здатність втілювати спільну діяльність з дорослими та однолітками, що спрямована на досягнення позитивних цілей; здатність дитини в ситуаціях невизначеності або конфлікту робити вибір на основі ціннісних орієнтацій, котрі відповідають духовності, безпеці та здоров'ю людини.

Таким чином, програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дошкільного віку в ЗДО(ясла-садок) «Журавлик» потребує свідомої, смислової взаємодії, тому форми роботи, які активізують пошук смислів у ціннісних орієнтаціях дітей та дорослих, підвищують ефективність рекомендацій, спрямованих на формування навичок соціальної поведінки.

Ефективність впровадження програми дозволяє зробити висновок про практику розкриття особистості дитини педагогами, об'єднання спільноти дітей, їх самостійність, зацікавленість, розуміння своїх емоцій та їх вияву, висловлюванні власних думок. Оцінка впливу освітньої програми на знання, ставлення, уміння та поведінку дітей, свідчить про позитивні зміни, зокрема, прогрес у рівні сформованості життєвих навичок дітей (комунікації, самоконтролю, емпатії, кооперації, аналізу та розв'язання проблем, запобіганню конфліктів, асертивності, самоусвідомлення і самооцінки).

Отримані результати дозволяють зробити висновок про ефективність використання парціальних освітніх програм, а саме «Вчимося жити разом» в сучасному ЗДО.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні: наук.-метод. посіб./ [наук.ред О. Л. Кононко]. – Київ : Дошкільне виховання, 2020.
2. Освітній напрям «Дитина в природному довкіллі» : витяг із Базового компонента дошкільної освіти. Дошкільне виховання. 2021. № 6. С. 10-11.
3. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом»: програма розвитку дитини дошкільного віку за ред. Піроженко Т. О., Хартман О. Ю. Київ: Аталон, 2016. 32 с.
4. Поуль В. С., Колган Т. В. Здоров'язбережувальна освітня діяльність: суттєві якісні зміни. *Редакційна колегія*, 2018. 299 с.
5. Офіційний сайт ЗДО «Журавлик». <https://zhuravlykdnz.wixsite.com/mysite>

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Олександра ЗАСІДКО

*І курс ОР магістр, педагогічний факультет
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника
науковий керівник- Кузенко О.Й.,
кандидат педагогічних наук, доцент*